

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, Interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 D n, četrletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon številka 2549

Vojna na Daljnem Vzhodu

Japonci so se polastili vseh krajev ob južnomandžurski železnici - Srditi boji se nadaljujejo - Apel nankinske vlade na vse Kitajce

London, 20. sept. O operacijah s katerimi so Japonci dne 18. t. m. zavzeli Mukden, se poroča:

Naskok na Mukden.

Po kitajskih vesteh so Japonci ob šestih zjutraj začeli nenaden naskok na postojanke kitajske mandžurske armade severno od mukdenskih Vzhodnih vrat. Kljub temu, da je kitajski general in guverner Mandžurije Čansulian dal svojim četam povelje, naj se Japoncem ne ustavljajo, so Japonci, ko so vdrl v mesto, naleteli na odpor. Japonci so najprej mesto iz aeroplanov bombardirali, potem pa se polastili arzenala, kjer se je zbralo nekaj kitajske vojske, ki je arzenal branila. Tudi čete, ki so stražile aerodrom, so se branile. Vsled tega je prišlo do resne borbe, v kateri je padlo par sto mož. Japonci so ujeli 450 mandžurskih vojakov. Nato so zasedli Japonci vladno in vsa ostala javna poslopja ter prekinili zveze mesta s Pekingom. Japonska policija skrbi za red in mir. Japonske čete so zasedle vse strateške točke okoli mesta. Mesto je bilo že v dopoldanskih urah popolnoma v rokah Japoncev. Ponoči pa so že bile prekinjene vse zveze s Pekingom.

Okupacija mest ob železnici.

Japonske čete so pa obenem zasedle tudi mesto Neučang in Kaopance, kjer se od železnice proge Mukden-Peking odcepi stranska proga. Japonci so zasedli sploh vse kraje in vse stražnice ob tej progi.

Operacije na morju.

Obenem so izvedli Japonci bliskovito akcijo na morju. V Seulu so se polastili kitajske torpedovke Čingaj, ki je bila usidrana ob ustju reke Jalu. V Pranktao so se izkrcali japonske

čete, medtem, ko so vojne ladje križarile ob vsej tamošnji obali. Japonski general, ki je zasedel Mukden, je izdal proglas na prebivalstvo, v katerem pravi, da se bo privatna lastnina spoštovala in da bo vsak poskus plerjenja in ropu potlačen na licu mesta ter da se bodo izpredniki brez sodbe ustrelili. V Mukdenu so prepovedani vsi javni hodi in privatni sestanki. Japonci so aretirali nič manj kakor 1600 kitajskih policijskih agentov.

Konflikt se bo lokaliziral?

Najbolj so Japonci prizadeli kitajske interese s tem, da so zasedli križišče Kaopance, ker je s tem preprečena možnost, da bi prišla Mandžuriji na pomoč kitajske čete, ki se na hajo tostran kitajskega zidu. V Tokiu pravijo, da hočejo konflikt na vsak način omejiti in ga smatrati kot lokalni incident. V resnici je vojni minister general Minami dal japonskim četam v Koreji, ki so bile pripravljene, da odkorakajo v Mandžurijo, povelje, da ostanejo v svojih garnizijah. Iz tega bi sledilo, da se bo konflikt omejil. Mukden, kakor tudi ostala zasedena mesta ob južno-mandžurski zasedeni progi, pa Japonci še vedno držijo v svojih rokah, da bi nankinska vlada zahtevala, da naj Mukden takoj zapustijo. Ravno v tem pa je vsa težkoča vprašanja. Vzrok konflikta je namreč v tem, da Japonska hoče na vsak način preprečiti, da bi se kitajska nacionalistična propaganda preko Mandžurije zanesla v Korejo. V to svrhu je letošnjega leta silno čučila svoje čete, ki po dogovoru s prejšnjimi kitajskimi vladami stražijo južno-mandžursko železnico Mukden-Peking. Zato bo jako težko od Japoncev doseči, da bi dali iz rok Mukden.

V Nankingu, Pejpingu in Šangaju vlada zaradi dogodkov v Mandžuriji veliko vznemir-

jenje. Na borzah so padle vse vrednote. Komandant japonske garnizije, ki straži japonski del mesta v Šangaju, je ojačil svoje postojanke za slučaj kakšne sovražne akcije od strani Kitajcev. V Londonu naglašajo, da je Kitajska sicer brez moči, da pa tudi Japonska igra zelo riskantno igro, ker bi okupacije Mandžurije na noben način ne trpel ne Rusija, ne Zedinjene države Severne Amerike, ki imajo v Mandžuriji velike interese.

London, 20. sept. tg. Boji med kitajskimi in japonskimi četami se nadaljujejo z nezmanjšano besnostjo. Po vesteh iz Tokija se je večerilo obkoliti kitajskimi četami, da so zopet zavzele vzhodna predmestja Mukdena, katera pa so si pozneje po hudih bojih Japonci ponovno priporili nazaj.

Sedaj se doznajvo tudi podrobnosti o izgubah na obeh straneh. V okolici Šangšua so imeli Japonci 19 mrtvih in 22 ranjenih. Kitajci pa 14 mrtvih in 13 ranjenih. Pri zavzetju Naulinga so Japonci s strojnimi in popolnoma uničili cel kitajski bataljon. Večje izgube so bile tudi v Kirinu, 52 km od Mukdena. Mesto Šangšuang je še vedno v rokah kitajskih čet. Japonci so poslali ojačenja proti Kungšulingu, da prisilijo predajo tega mesta. Nadvse hudi boji so bili v Kirinu, kjer se je Kitajcem posrečilo obkoliti japonske čete. Razen v Tsingtau so dosepele japonske vojne ladje tudi v Šantung in Ševšang. Mesto Peiting pri Mukdenu je japonska artilerija popolnoma uničila. Število ranjenecv še ni znano. Dogodki v Mandžuriji so povzročili, da je nankinska vlada poslala apel revolucionarni vladi v Kantonu, naj preneha državljanska kitajska vojna in da bi vse kitaj. čete složno nastopile proti Japoncem.

Na japonski strani pa si prizadevajo, da bi preprečili razširjenje krvavih spopadov.

Avstrija zopet pod finančno kontrolo. Prejšnji ravnatelj finančnega in gospodarskega oddelka tajništva Društva narodov, sir Artur Salter (na sliki), bo imenovan za kontrolorja avstrijske narodne banke. S tem bo prišla Avstrija, ki se je obrnila na Društvo narodov za finančno pomoč, zopet pod mednarodno finančno kontrolo.

Smrti teden poljskih vojaških letalcev

Varšava, 20. sept. j. Pri poljskih letalskih svečanostih, ki so se pričele v četrtek in so trajale tri dni, so se zgodili štiri nesrečni slučaji. Najprej sta se razbili dve letali pri Kutnem, ker sta morali zasilno pristati. V noči od petka na soboto je pri Plocku strmoglavilo na tla letalo in sta se oba letalca ubila. Četrta nesreča pa se je pripetila na varšavskem letališču. V letalu, ki je krožilo nad mestom, je nastal defekt, nakar je letalo strmoglavilo na streho barake, v kateri ima poljska zračnoprometna družba spravljena svoja prometna letala. Prebilo je stredo in poškodovalo več civilnih letal. Letalec, mlad poljski poročnik, je bil na mestu mrtve.

Predsednika banke ustrelil

Split, 20. sept. j. Dopoldne ob pol 11 je v predsedniški sobi splitske italijanske banke »Banca Commerciale Spalatina« ob času skupne seje upravnega sveta solastnik splitske firme Braća Vale Mario Vale naenkrat potegnil revolver in ustrelil predsednika upravnega sveta banke, Duima Savvo. Predsednik se je težko ranjen zgrudil, Vale pa je splošno zmedo izkoristil in si pogljal krogi v sence ter bil na mestu mrtve. Po tem dogodku je prišel dr. Karam ranjenemu Savi na pomoč in ga pustil prepeljati v sanatorij, truplo Valeja pa so prepeljali v mrtvašnico. Vzrok tragedije je v finančnih razmerah tvrdke Braća Vale, ki je imela zvezo z omejeno italijansko banko. Tvrška je imela v banki 600.000 Din dolga, vsled česar je banka pred par dnevi odpovedala kredit. Na današnji seji je vztrajala banka na svojem stališču, Vale pa, ki je bil nekako potr, je nenadoma izvlekel revolver in ga nameril na predsednika. Med člani ravnateljstva je nastalo silno razburjenje in nervoznost. Takoj so bile obveščene oblasti in je sodna komisija okrog 12 izvršila na lice mesta ogled.

Zlati zaklad dvigajo

Pariz, 20. sept. Po zadnjih vesteh bodo potapljači italijanske reševalne ladje »Artiglio« dvignili iz potopljenega parnika »Egypt« zlati zaklad že danes. »Artiglio« je odplul iz Bresta na lice mesta, kjer je potopljen »Egypt«, 18. t. m. opoldne. Vreme je bilo zelo lepo. Ker je vladala ob tem času oseka, tako da je globina najmanjša, so se potapljači potopili pod morje. Delali so ves popoldan in so odstranili vse železne ruševine, ki so ležale na stropu kabine »Egypta«, v kateri se nahajal zlati zaklad.

Kakor hitro se bo na krovu »Artiglia« nahajalo zlato »Egypta«, ki predstavlja večmilijsko vrednost, bo »Artiglio« odplul v Pli-mouth, kjer bo zlato izročil njegovemu lastniku, angleški zavarovalni družbi Lloyd. Veliko juridico vprašanje je, komu vse to zlato danes pripada. Največji del pripada seveda zavarovalni družbi, nato se bo morala odškodovati italijanska družba, ki je zlato dvigala, toda oglaš se bo tudi francoski erar, ker se »Egypt« nahaja v njegovih teritorialnih vodah. Računa se, da bo italijanska zavarovalna družba dobila eno tretjino.

Seveda je zelo mogoče, da bi se vreme medtem poslabšalo. Ker je zlato shranjeno v 250 zabojih, in ker aparat »Artiglio« vsakokrat dvigne samo dva zaboja, bi bilo treba več dni, preden bi se mogel dvigniti ves zaklad. V slučaju, če bi se dela vsled slabega vremena morala prekiniti, bo pač »Artiglio« odplul v Pli-mouth s tistimi zaboji, ki bi jih dvignil in bi potem čakal ugodnejšega vremena, da delo dokonča.

Razstava kluba likovnih umetnic v Jakopičevem paviljonu je na splošno željo podaljšala, tako da jo lahko obiščejo tudi posamezne šole.

Družba „ILIRIJA“ Premog

Dunajska cesta št. 46

Telefon: 2820

Drva

Koka

Obsedno stanje na Madjarskem

Madjarska pred revolucijo - Grof Bethlen mora pred sodišče - Italijanska orientacija vlade dovedla deželo do propasti - Atentata na vlak niso napravili komunisti - Karoly podal demisijo

Budimpešta, 20. sept. j. Atentat v Biatorbagyu je dokazal, da obstoje tajne organizacije komunistov v Madjarski, ki so v zvezi z inozemstvom. Radi težkega gospodarskega stanja v Madjarski in zaradi zadnjega atentata je socialno in politično nezadovoljstvo zelo veliko ne samo med maso 1 milijona brezposelnih poljskih delavcev in ostalega delavstva, temveč tudi v gospodarskih krogih. Bivši finančni minister v kabinetu Stefana Tisze in njegov zaupni svetovalec Ivan Teleszky je te dni v odoboru 33 javno izjavil, da stoji Madjarska pred revolucijo, če se ne najdejo v najkrajšem času potrebni ukrepi, in če eksplodira, bo zelo nevarno. Tega pa nihče ne želi. Teleszky, ki je znan kot najboljši finančni strokovnjak v Madjarski, je javno obsodil Bethlenov režim, ki je zakrivil današnje težko finančno in gospodarsko stanje Madjarske. Vsa opozicija bo zahtevala glavo Bethlena kot krivca današnjega stanja. Na čelu socialistov zahteva Teleszky, da se postavi grof Bethlen pred sodišče. Najbolj miroljubni politični elementi gledajo v bodočnost Madjarske zelo pesimistično in vidijo, da je italijanska orientacija madjarske vlade dovedla deželo do propasti. Da notranje razmere v Madjarski niso dobre, se vidi najbolj iz neredbe vlade, ki jo je izdala v pretekli noči ob polnoči. V tej naredbi, ki jo je podpisal predsednik vlade, se proglašajo obsedno stanje na vsem teritoriju madjarske države za vse krivice in zločine, ki so storjeni s strelnim orožjem, polaganjem eksploziva, protiprometnimi sredstvi, kakor tudi vse umore, upore in slične delikte. V zvezi s tem je vlada od danes naprej prepovedala vsa zborovanja, manifestacije in sprevede do nadaljnjega. Vsako zborovanje itd. se mora preprečiti z brahijalno silo.

Budimpešta, 20. sept. j. Iz poučenih krogov čujemo, da so vsa javna poslopja, posebno pa pošte, zasedena z detektivni in vojaštvom.

Budimpešta, 20. sept. j. Ob priliki naredbe o obsednem stanju v Madjarski se je izdalo uradno poročilo, v katerem se razlaga ta ukrep. Ugotavlja se, da so neki ljudje iz inozemstva vodili v Madjarski akcijo, ki je hotela izkoristiti težko stanje in kaliti v notranjosti mir in red ter preprečiti uspeh dela na izgraditvi novega finančnega in gospodarskega življenja v Madjarski, ki bo izvršena na popolnoma novi podlagi. Madjarska vlada nima drugega namena s to naredbo, kakor samo da zagotovi obstoječi mir in da prepreči škodljive vplive med narodom. V tem poročilu se nadalje vlada obrača na madjarsko javnost in izraža prepričanje, da vsled njene odredbe ne bodo nastale nobene nepravilne, temveč na-

sprotno, da bo ves madjarski narod ta ukrep sprejel s simpatijo in zadovoljstvom. Poročilo posebno apelira na madjarski tisk. V političnih krogih je izzvala senzacijo vest, da je bilo dovoljeno izhajanje lista »Nepsava«.

Praga, 20. sept. tg. »Lidove Noviny« so že v soboto pisale o paničnem razpoloženju v Budimpešti, ki je nastalo radi slabega stanja pogajanj za madjarsko posojilo, radi nezadovoljnosti kmetov in radi odstopa ministrskega predsednika Karolyja. Danes pa objavlja bratislavski »Slovenski Dnevnik« z debelimi črkami vest, ki jo je prejel baje iz dobro poučenih budimpeštanskih krogov, da je večeraj popoldne ministrski predsednik Karoly prišel k Horthyju in mu izročil prošnjo za odstop, ki je pa Horthy ni sprejel. Vzrok za ta odstop so nespornost, ki so nastala radi metod vojnega ministra Gömbösa, s katerimi se Karoly ne strinja. Govori se, da je že čisto jasno, da pri Biatorbagyu ni bil izvršen komunističen napad, temveč da je tam vlak samo skočil s tira. Tudi trgovino z orožjem v Budimpešti, ki je bila izpropana, niso oplenili komunisti, temveč je to vzpizorila policija sama.

Pogreb žrtve atentata na ekspresni vlak pri Biatorbagyu — 24 krst v eni vrsti.

Madjarski imperializem razkrinkan

Pariz, 20. sept. tg. »Populaire« še nadalje napada madjarskega vojnega ministra Gömbösa in njegov vojni proračun. Oficielno znaša v budžetu proračun za vojsko 95.903.003 pengő. K temu pa je treba še prišteti 115.410.970 pengő, ki so skriti za vojaške namene v proračunu za notranje stvari, finance, prosveto, socialno skrbstvo in železnice. Tako navaja »Populaire«, da znaša proračun za nove bataljone mejnih lovcev, ki so organizirani v okviru carinskih stražnikov, 11.270.800 pengő, v finančnem ministrstvu za stražo na rekah 4 milj. 861.200 pengő, za orožništvo v vojnem ministrstvu še nadaljnjih 33.395.330 pengő. Za sedanjo madjarsko vojsko, ki znaša 35.000 mož, se izdaja torej petkrat več, kakor leta 1913. K temu je prišteti še častniške pokojnine s 45,8 milijoni. Pri tem niso vrčunane investicije v vojaške svrhe in stroški za izredne formacije. Končno »Populaire« ne veruje demantiju madjarske vlade glede menic vojnega ministrstva, ki se nahajajo pri madjarski Narodni banki in o katerih vedo že tudi zelo natančno pri Mednarodni reparacijski banki v Baslu.

Ukrajinci ogrožajo Poljsko

Ukrajince podpirata Nemčija in Rusija

Varšava, 20. sept. s. Tri tedne je že preteklo, odkar je bil umorjen poljski politik Holuwko, ne da bi poljska vlada vsaj namignila, do kakšnih sklepov jo je privedel umor. Le dvojne dejstev stoji trdno: za vlado so morilci Holuwka Ukrajinci. Za »pomirjevalno akcijo« v slogu preteklega leta se vlada vsekakor ne bo odločila. Ker je umor poljsko-ukrajinske odnose avtomatično revidiral in ker na drugi strani vlada trdovratno molči, plava nad deželo ozračje najrazličnejših govorin in ugibanj.

Položaj je, kakor na Poljskem pogosto, nam, da se preokrene, kako in kam, pa ne ve nihče. Kajti dejanja, ki so umoru neposredno sledila, so le predhodnega značaja. Niti iz številnih aretacij v Vzhodni Galiciji, kakor tudi iz številnih pogromov po galiških gozdovih in iz malenkostnih osebnih sprememb v upravi galiških vojvodin, se ne da nič določnega sklepati.

Preje bi se dalo kaj sklepati iz obtožb, s katerimi v zadnjih 14 dneh Poljska naravnost bombardira inozemstvo. Proti Moskvi je, kakor znano, poljska vlada protestirala, češ, da so sovjeti dali 50.000 dolarjev ukrajinskimi organizacijam. Glede Berlina pa naglašajo poljska vlada, da nosi doberšen del krivde na sedanjih ukrajinskih razmerah in zlasti na Holuwkovem umoru. Očitki proti Berlinu so predvsem naperjeni proti »Undu«, največji ukrajinski stranki. Tej očita vlada, da se pusti dirigirati iz Berlina. Ost teh očitkov naj bi po mnenju vlade močno zadela stranko »Undo«, katero je letos spomlad poljski notranji minister Sladkovski apostrofiriral s sledečimi besedami: »Mi se bomo znali spopreti glede narodnosti preko glav strankinih voditeljev.«

Vlada smatra nadalje, da je ugled stranke »Undo« radi umora precej padel. Ukrajinski poslanci pa so mnenja: »Vlada slabi naš položaj in misli, da bo na ta način dvignila

svoj ugled. Toda v tem se kruto moti, kajti ne zvišuje svojega vpliva in ugleda, in tudi ne zmanjšuje našega, temveč izključno le jači vpliv ukrajinske komunistične stranke (Selrob), katere vpliv je že skoro povsem enak našemu.« Tako poslanci stranke »Undo«.

Nekateri varšavski listi so pred kratkim poročali, da vlada dela na načrtu teritorialne avtonomije Vzhodne Galicije. To je seveda laž, v resnici pa se vlada pripravlja, da bo združila vse tri vzhodnopoljske vojvodine, Lvov, Stanislaw in Tarnopol v eno samo veliko vojvodino.

Ta združitve bi prinesla Varšavi v vsakem oziru veliko prednost. Vlada tudi namerava dati bodočemu vojvodi mnogo večjo moč, kakor jo imajo sedanji trije vojvode.

Kakor se z vso gotovostjo trdi, je najresnejši kandidat za to mesto bivši šlezjski vojvoda dr. Mihael Grazynski.

Tudi Francija bo začela štediti

Pameten princip francoskih gospodarstvenikov

Pariz, 20. sept. Zadnje statistike francoskega carinskega urada so vzbudile splošno pozornost, ker dokazujejo, da se je trgovska bilanca Francije v prvih 7 mesecih t. l. končala s deficitom 8 in pol milijard frankov. Medtem, ko je uvoz znašal 27 milijard, ne znaša izvoz dosti več ko 18 milijard in pol. Ta deficit bi bil še večji, če se ne bi upoštevala trgovina med Francijo in njenimi kolonijami. Ker je ta bilanca aktivna z 800 milijoni frankov, zato pridemo do zaključka, da je realna pasivnost zunanje trgovine Francije z inozemstvom v sedmih mesecih znašala več ko 9 milijard. Če se te številke v bodočih mesecih ne bodo spremenile, potem se bo trgovinska bilanca za 1931 zaključila s pasivo 15 milijard, kar pomeni jako veliko.

Drug vznemirljiv pojav je ta, da tudi notranji francoski trg, ki je doslej bil eden najbolj bogatih, izgublja svojo tradicionalno visoko kupno moč. Če ta pojav z ene strani izravna veliko difference med eksportom in importom zunanje trgovinske bilance, pa z druge strani kaže, da se življenjski standard francoskega državljanja znižuje in da se široki sloji prebivalstva v svojih izdatkih začnajo omejevati.

Razume se, da nacionalni ekonomski razmišljanje, kako to stanje izboljšati. Do lanskega leta pasivnost trgovske bilance ni zbudila prevelikega vznemirjenja, ker se je upalo, da se bo ta pasivnost izravnavala z dobičkom, ki ga prinaša turizma. Turistični promet je bil v letu 1928 prinesel Franciji 15 milijard frankov donosa. Čeprav je bilo tisto leto izredno, se je vendar računalo, da bo turistični promet Franciji vsako leto donasal povprečno 12 milijard, kar je več ko zadosti, da se pokrije pasivnost trgovinske bilance. Toda v letu 1929 se je donos turističnega prometa zmanjšal za 20% v primeri s prejšnjim letom, v letu 1930 pa že za 30%. Kakšna bo bilanca letošnjega

leta, ko je bil Pariz preplavljen od obiskovalcev kolonialne razstave, še ni znano. Nekateri računajo z dobičkom, dočim pesimisti prerokujejo kljub razstavi tudi letos nazadek. V Cherbourg — tako ugibajo — se je letos izkrcalo na francoska tla eno tretjino manj pasažirjev nego lani, kar je posebno pripisovati dejstvu, da se je zmanjšal poset turistov iz Amerike, ki so do sedaj dajali najvišji kontingent tujcev-potnikov v Franciji.

Finančni položaj Francije pa je in ostane sijen. V kletah francoske banke je nakopičenih 18 milijard zlata skupaj z ogromno rezervno inozemskih deviz. Pritok zlata pa se še ni nehal, ampak se neprekinjeno nadaljuje, ker se francoski kapitali vračajo iz dežel, koder so bili naloženi. Seveda nobena rezerva zlata ni neizčrpna. Če bi deficit trgovine narasčal, ali tudi, če bi ostal na sedanjem nivoju, bi moral priti dan (tako vsaj menijo ekonomski) v tistem inozemstvu, katero Franciji ni prijazno in z veliko zavistjo gleda njeno bogastvo), ko bi se plačila bilanca izpreverila — s kakšnimi posledicami za finančno stabilnost, to si je lahko predstavljati.

Ob zopetni otvoritvi parlamenta bo kabinet Laval postavljen pred nalogo, da se s tem vprašanjem peča. Se ekonomski, ki pravijo, da bo morala država revidirati vso svojo finančno politiko s tem, da bo reducirala izdatke in realizirala najstrožjo štednjo. Gre za sanacijsko akcijo v velikem obsegu, koje elementi so tesno zvezani med seboj. Če se ne bo štedilo, se ne bodo mogli znižati davki, če se ne bodo znižali davki, ne bo mogoče zmanjšati stroška za življenje, če se življenje ne poceni, ni mogoče industrijalcem nažiti znižanje cen njihovih produktov, niti od delavcev zahtevati, da bi sprejeli znižanje mezd. To je vodilno geslo francoskih narodnih ekonomov in vlada bo sigurno začela razmišljati o finančni politiki, ki bi odgovarjala tem načelom.

Mednarodni šahovski turnir na Bledu

Bled, 20. sept.

Turnir se bliža že h koncu in vsem mošтром je na tem, da si še v zadnji četrtini turnirja kolikor mogoče zboljšajo svoj položaj. Skoro noben mošter ne kaže utrujenosti in vsi se bore še vedno z veliko silo, tako da sta bili danes dopoldne samo dve partiji remis, vse ostale pa so bile prelozene na popoldan.

Za spremembo je danes svetovni prvak prvi končal, in sicer je s Flohrom remiziral že v 15. potezi. Flohr je otvoril pred kraljem in Aljehin mu je odgovoril s francosko igro, v kateri pa ni izbral posebno dobre variante. Pri otvoritvi si je Flohr pridobil več prednosti in zdelo se je, da bi rad prešel v sredini, ki bi mu nudila veliko izgledov. Aljehin bi imel težko življenje, toda Flohr je najbrže iz spoštovanja do njegove nenavadne sile privolil v remis in tako poceni spustil iz rok svojega nasprotnika.

Ni posebnega se ni zgodilo v partiji Kashdan-Spielmann. Spielmann se je moral boriti proti danskemu gambitu in je izbral najboljšo obrambo. Ker sta igrala oba zelo močno, je v partiji ostalo ravnotežje in pozicija je bila popolnoma enostavna. Tako je postalo popolnoma jasno, da je remis neizogiben in moštra se nista hotela nič več truditi ter sta sklenila remis.

Maroczy je z današnjo partijo proti Bogoljubovu spet postavil lep spomenik svoji sijajni obrambni umetnosti. Bogoljubov je v francoski igri izbral najagresivnejšo varianto, s katero je v turnirju prekosil Aljehina. Toda Bogoljubov silni napad na kraljevo krilo ni dolgo uspeval, ampak se je ob jekleni obrambi Maroczyja popolnoma razbil. Maroczy je slednjič sam prešel v napad in ugrabil Bogoljubovu več kmetov. Bogoljubov je nato za izbral najagresivnejšo varianto, s katero je v turnirju Maroczyjevo trdno pozicijo z žrtvijo kvalitete. Toda tudi to ni imelo zaželenega uspeha in Maroczy je spričo svoje premoči na materijalno pozicijo lahko ponostavil in prešel v dobljeno končnico. Popoldne je partijo dobil.

Zelo riskantno in podvzelo igro je igral Astaloš proti Vidmarju, toda pri tem je le prekoratil mejo in Vidmar mu je mirno odvzel dva kmeta in prešel tudi v boljšo pozicijo. Nato je pa žrtvoval kmeta za napad na kralja, in Astaloš kmalu ni mogel več parirati budih groženj in so je popoldne udal.

Niemcevič je otvoril proti Stoltzu s sicilijansko igro. Partija se je mirno in polagoma razvijala v

končnico, v kateri je stal Stoltz nekoliko boljše. Toda Stoltzu ta mala prednost ni zadostovala, ker je Niemcevič igral zelo previdno, in partija je ostala remis.

V danskem gambitu Colle-Tartakower je pa igral Colle zopet svoj sistem, ki se mu pa ni obnesel. Tartakower je prišel v boljšo pozicijo in z žrtvijo stolpa za figuro in kmeta prešel na kraljevo krilo v napad, ki je bil tako nevaren, da je bil Colle prisiljen dati kvaliteto nazaj. V končnici je imel Tartakower dva kmeta več in je partijo dobil brez težav.

Kostič je proti Pireu igral podobno varianto kot v prvem turnusu proti Vidmarju in Aljehinu. Pire ni igral posebno dobro in je zgubil kmeta, kar je Kostič polagoma izkoriščal v nastali končnici. Končnico je Kostič igral zelo močno in Pireu kmalu prislil k predaji.

Stanje po XXI. kolu: Aljehin 17 in pol, Bogoljubov 12, Kashdan, Vidmar 11 in pol (1), Flohr, Kostič, Niemcevič, Spielmann 10 in pol, Maroczy 10, Tartakower 9, Stoltz 8 in pol (2), Astaloš 8, Colle 7 in pol, Pire 6 (1).

Jutri se vrši XXII. kolo, v katerem igrajo: Spielmann-Vidmar, Astaloš-Colle, Tartakower-Niemcevič, Stoltz-Pire, Kostič-Flohr, Aljehin-Bogoljubov in Maroczy-Kashdan.

Angleška banka ustavila izplačila v zlatu

Berlin, 20. sept. tg. Kakor doznava Vaš dopisnik, je bil odbor berlinske borze obveščen oficijelno, da angleška narodna banka od jutri dalje ne bo več plačevala funtov v zlatu. Zato se je odločilo, da se jutri zapre borza. Kakor doznava, se bodo jutri na merodajnih seštevkih bavi z vprašanjem zatviritve nemških borz.

Za sporazum med Bolgarijo in Grčijo

Atene, 20. sept. tg. Svet Zveze narodov je na angleški predlog povabil grško in bolgarsko vlado, naj se neposredno med seboj sporazumeta glede medsebojnih plačilnih obveznosti. Če bi med tema obema državama prišlo v tej stvari do juridičnih težkoč radi razlage čl. 8 dogovora, sklenjenega med Kalfandarisom in Molovim, naj o tem razsodi haško razsodišče.

Smrtna nesreča na Turncu

Ljubljana, 20. sept.

V dobrem spominu je še smrtna nesreča, ki se je pripetila pred šestimi leti na Turncu, strmi in visoki navpični skali pri Šmarni gori, ki služi zlasti za plezalno šolo začetnim plezalcem in pa tudi že izurjenim plezalcem, kadar ne utegejejo v planine. Tedaj se je ponesrečil mladi in zelo nadarjeni medicinec De Reggi, ki je bil eden najbolj spretnih in izvežbanih slovenskih hribolazcev. Smrt ga ni dohitela pri kakšni velepartiji v planinskih stelah, temveč na Turncu, ki ga je sam smatral za eno najnedolžnejših tur.

Da plezanje na Turncu ni tako nedolžna tura, se je izkazalo že, ko se je sam smrtno ponesrečil, pa tudi pozneje so se na Turncu dogajale razne manjše in večje nesreče, k sreči pa med temi ni bilo smrtnih. Danes pa se je na Turncu zopet pripetila smrtna nesreča, ki je ugrabila življenje mlademu in marljivemu dekletu ter povzročila materi ponesrečenke neizmerno bridkost.

Danes popoldne se je podala na Turnc večja družba mladih ljudi iz Št. Vida in iz Ljubljane. Med turisti je bila tudi Rozi Narobe, 20letna pletilja v tovarni Stora in stanujoča pri svoji materi v Št. Vidu 33. Drug za drugim je družba plezala po skali navzgor in med prvimi je bila tudi Rozi. Ko je dospela Rozi do ozke police pod vrhom Turnca, se je vsedla nanjo in se hotela malo odpočiti. Nad njo, višje v skali, pa je že bil nekdo drugi, in temu je noga izprožila — bilo je približno okoli 3 popoldne — večji kamen, ki je padel navzdol in zadel Rozi na vrat. Ta kamen je zadostoval, da je Rozi na polici izgubila ravnotežje in omahnila v globino. Padla je približno 15 m v globino ter obležala ob vnožju Turnca z razbito glavo. Bila je seveda takoj mrtva. Med turisti, ki so bili nižje na Turncu, kakor pa je bila prej Rozi, je bil tudi nekdo, ki je hotel Rozi ujeti v zraku, kar pa se mu ni posrečilo, daš se je sam s tem izpostavil v smrtno nevarnost. Ko so se turisti takoj nato zbrali okoli trupla ponesrečene Rozi, so upali, da ni še mrtva, temveč le v nezvesti in da jo bo mogoče še rešiti smrti. Nekdo je skočil k najbližjemu telefonu, to je v elektrarno Česen in telefoniral v Ljubljano na reševalno postajo po rešilni avto. Reševalci so takoj nato dospeli na kraj nesreče, spoznali pa so, da Rozi ni več pomoči in da je že mrtva. Zato tudi

niso prevzeli trupla. Vračajoč so se reševalci ustavili tudi pri materi in jo prosili za osebne podatke o ponesrečeni hčerki. Matere tedaj o grozni nesreči še ni nihče obvestil in zato so reševalci postopali na vso moč obzirno. Sporočili so ji najprej, da se je njena hčerka lažje ponesrečila, nato pa ji polagoma razodeli strašno nesrečo. Obup in potrtost matere si je le težko predstavljati. Vzkliknila je »Edina moja opora je bila. Z njo sem toliko izgubila.« Mlada Rozi je bila namreč dobro dekle in je s svojim zaslužkom podpirala mater, ki ima več otrok, od katerih je zaslužila nekoliko le Rozi in je vsa družina živela v revščini. Tudi v tem oziru je to družino s smrtno Rozi zadel strašen udarec.

Pozneje je prišla na lice mesta zdravniška in orožniška komisija, ki je preiskala vsi tragični slučaj.

Očividec o nesreči

Naše uredništvo je zvečer obiskal g. Z., ki je bil neposreden očividec pri nesreči. Ta nam je pripovedoval o tej nesreči naslednje: »Na Turncu se nas je zbralo popoldne okoli 20 turistov, ki smo plezali gori. Rozi je bila tam s svojo tovarišico. Bila je zelo dobra turistinja in plezalka. Na Turncu je bila že dopoldne, popoldne pa je plezala še enkrat gori, daš ji je njena tovarišica to odsvetovala. Jaz sem priplezal tik za njo na vrh Turnca. Na vrhu se je Rozi ustavila na ozki polici in sva si izmenjala prostor. Bil sem zaradi položaja obrnjen s hrbtom proti njej. Skala, ki je padla nanjo, se je povsem na tihem odtrgala s stene Grmade in padla na Turnc in sicer na Rozi. Videl sem jo še, ko je omahnila navzdol. a pomagati ji ni mogel nihče več. V steni Grmade so bili neki turisti, ti pa odločno zanjajo, da bi oni sprožili skalo. Ni izključeno, da se je skala sama utrjala. Rozi ni padla na prod, temveč je obležala na skali v vnožju Turnca. Bil je nanjo pretresljiv pogled. Glavo je imela razbito in iz velike rane na glavi so viseli možgani ter je tekla kri. Tudi desno ramo je imela zlomljeno, dočim je imela noge cele. Naš tovariš, ki je imel kolo, se je takoj odpeljal do elektrarne Česen, odkoder je telefoniral po reševalni avto. Ali za Rozi je bila že vsaka pomoč prepozna. Kmalu zatem so prišli orožniki, ki so poizvedovali o podrobnostih nesreče.

Redna skupščina jugosl. dramskih avtorjev

Belgrad, 20. sept. 1. Danes dopoldne se je v profesorski zbornici stare univerze vršila redna skupščina Udruženja jugoslovanskih dramskih avtorjev. Skupščina so se udeležili številni dramski avtorji iz vse države.

Predsednik Udruženja Branišlav Nušić je otvoril skupščino in pozdravil vse navzoče, med katerimi smo opazili Otona Zupančiča, Svetislava Stefanovića, Dušana Nikolajevića, Nikolaja Gjurića, Mihajla Mirona, Petra Petrovića ter ravnatelja belgrajske opere, mladega skladatelja Stepana Hristića. Po pozdravi je predsednik mnogo razpravljal o avtorskem pravu in se zavzel za pravice dramskih avtorjev. Nato je bila odposlana pozdravna brzojavka kralju Aleksandru.

Sledil je govor generalnega tajnika Velimirja Jankovića, ki je naglašal, da je nastala velika potreba po združenju ustvarjajočih v umetnosti in književnosti. Z njegovim govorom so soglašali vsi navzoči. Nato se je izvolil odbor, ki se je konstituiral sledeče: predsednik ostane Branišlav Nušić, prvi podpredsednik Franc Lothka, generalni tajnik Velimir Janković, člani pa Oton Zupančič, Pera Kratić, Stepan Hristić, Velimir Živojinović, Stefanović, Josip Manojlović, Borivoj Jeftić. Nato je bila sprejeta resolucija, v kateri naglašajo navzoči dramski avtorji, da mora biti jugoslovanska književnost edinstvena (prosili bi merodajne gospode od Udruženja jugoslov. dramskih avtorjev, naj nam razložijo, kako naj to razumemo? — Opomba uredništva, da je gledališče vsaki forum, na katerem se gradi naš jezik in da je ustanovitev umetniških odborov pri državnih gledaliških službah pravilnemu razvoju drame. Resolucija poziva nato vse književniški stan, naj se v zaščito svojih interesov organizira. Resolucijo so vsi navzoči književniki sprejeli z odobravanjem, nakar je predsednik Nušić zaključil redno skupščino.

OTROCI NAŠIH RUDARJEV PRI BIRMI

Rtanj, 20. sept. 1. Danes se je tu vršila av. birma, ki jo je opravil belgrajski nadškof o. Rafail Rodić. Zakrament av. birme je med drugim prejel tudi 70 otrok slovenskih rudarjev v Rtanju.

Kongres vinogradnikov

Belgrad, 20. sept. 1. V veliki dvorani nove univerze se je vršil danes kongres vinogradnikov in viničarjev iz vse države. Kongresu je predsedoval g. Ivan Banjić, predsednik glavne zveze vinogradnikov in sadjarjev. Uvodoma je pozdravil delegate ter zastopnika predsednika vlade generalnega inspektorja Budimirovića, načelnika poljedelskega ministristva Stojkovića ter načelnika ministristva dr. Petrovića. Nato je prešel na dnevni red, ki je obsegal referate:

Dr. Robert Pavlović je podal izčrpen referat o stanju vinogradništva in o potrebnih ukrepih za sanacijo vinske krize. Podal je statističen pregled prodaje vina v vseh evropskih državah v zadnjem letu. Iz leta v leto prodaja raste. Na prvem mestu je Francija, potem Italija in nato Španija. Povprečje letna prodaja znaša v naši državi 4 milijone hl. Referent je nato navajal, da bi bilo v naši državi manj krize, če bi se povečala potrošnja vina. V naši državi znaša najmanj 1.500.000 hl. Nadalje je primerjal potrošnjo pri nas s potrošnjo v drugih državah.

Naslednji referat je podal g. Lederer, nato pa je ing. g. Zupančič govoril o stanju vinogradništva v Dravski banovini.

Po podanih izčrpnih referatih je kongres sprejel resolucijo, v kateri med drugim pravi sledeče: Prvi vinogradniški in viničarski kongres za vso državo, ki se je vršil 20. septembra, ugotavlja, da so cone vinskih produktov v tekočem letu padle v toliko meri, da iste popolnoma izključujejo vsake rentabilnosti obdelave. Ravno tako ugotavlja, da se ekonomske razmere naših vinogradnikov v vseh krajih naše države radi slabih cen, kakor tudi radi umotnosti prodaje, zelo slabe. Da bi se akutna kriza ublažila, poziva kongres kraljevsko vlado, da izvoli podvzeti najhitrejša potrebna koraka, s katerimi bo vsaj nekoliko olajšan položaj naših vinogradnikov.

Resolucijo so vsi navzoči sprejeli z velikim aplavzom, ker navaja stisko našega vinogradništva ter ukrepe, po katerih bi se vsaj malo ublažil težek položaj. Nato je predsednik Banjić zaključil dobro zastopani kongres.

Narod naš slavi svoje može

Odkritje spominske plošče pisatelja dr. Detela

Moravče, 20. sept.

Vreme je kazalo najlepše, ko so se od-
peljali danes iz Ljubljane trije nabito polni
avtobusi izbrane družbe ljubljanskih izobra-
ženec, da prisostvujejo odkritju spominske
plošče odličnemu našemu šolniku in pisatelju
dr. Franu Deteli. Prišli so v Moravče se je
sicer zablajalo, vendar dežja k sreči ni bilo,
tako da je potekla slavnost jako lepo in pri-
srečno. Ko so pred ljudskim domom izstopili
gostje, med katerimi smo opazili zastopnika
družbe sv. Mohorja, zastopnika Slovenske
Matic, Leonove družbe, Društva književni-
kov, ljubljanske mestne občine, novomeške
gimnazije, Profesorskega društva, Slovenske
dijaške zveze, Prosvetne zveze, Slomškove
družbe, uredništvo »Slovenca« itd. ter mnogo
osebnih znancev, prijateljev in čestilcev po-
krovnega pisatelja, jih je pričakovalo domače
Prosvetno društvo z zastavo in gasilci s svo-
jo godbo, a profesor Bergant jih je prisrečno
pozdravil v imenu domačinov. Po sprejemu je
odšla večina gostov k sv. maši, pred katero
je domači g. kaplan v pridigi očrtal vzgledno
krišansko življenje in delo moža, katerega
slave danes Moravče.

Takoj po sv. maši so se zbrali gostje z
velikimi množicami domačinov na prvor-
nem in lepo okrašenem moravškem trgu ter
se podali k slavnostno okrašenim pisateljevi ro-
jstni hiši. Tam so bili že zbrani šolski otroci
iz tri četrte ure oddaljenih Vrhpolj, dočim je
napravilo na vse jako neprijeten vtis dejstvo,
da domača šola ni čutila potrebe počastiti
spomina tako odličnega pedagoga, kakor je
bil pokojni dr. Fran Detela, in je celo sam
g. prosvetni šef Mazi brzojavno pozdravil
slavnost in opravičil svojo odsotnost. Na go-
vorniški oder je stopil najprej g. dekan Ceg-
nar ter v imenu domačega katoliškega pro-
svetnega društva, ki je vso slavnost priredilo,
pozdravil vse navzoče, nato je pa mlad kme-

tiški fant v narodni noši deklamiral Gregor-
cičev »Kmetški hiši«. Za njim je

slavnostni govornik prof. dr. Šolar

v izredno lepem, plastičnem in skrbno izdelan-
em govoru podrobno orisal slavljenčovo živ-
ljenje in delo, v katerem je poudarjal, da od-
krivamo danes ploščo možu, iz katerega bodo
črpali še celi rodovi. V svojih 28 povestih in
igrah, ki obsegajo nad 3000 strani, je hotel
vzbuditi med bralci na eni strani ljubezen do
naše zemlje in do našega naroda, na drugi
strani je pa ponovno obravnaval razne etične
probleme ter postal na ta način eden največ-
jih zdravnikov našega naroda. Najlepši vzgled
svojih naukov je bil pa pisatelj dr. Detela
vedno sam, kajti vse življenje mu je bila vera
najtrdnjša opora. Odgrinjajoč zaveso izpred
plošče, je pozval vse navzoče, da živimo tudi
mi tisti življenjski ideal, kakor ga je živel
dr. Detela.

Za dr. Šolarjem se je poklonil pisateljevu
mu spominu še mlad deček v imenu vrhpolj-
skih šolskih otrok, g. šolski upravitelj Grad
se je v par lepih stavkih oddolžil pisatelju v
imenu Slomškove družbe, nakar je bilo polo-
ženih pod ploščo nekaj vencev in šopkov.
Pevci so še zapeli slavnostno pesem in godba
je zaigrala par komadov, nakar je g. dekan
Cegnar zaključil tako prisrečno slovesnost.

Za goste je bilo prirejeno v dvorani Ljud-
skega doma in v kaplaniški dvorani skupno
kosilo, a popoldne se je vršila animirana ve-
selica, katere se je prav tako udeležila veči-
na gostov in velike množice.

Spominska plošča, delo akademskega sli-
karja Kosa, je jako lepa. Izdelana je iz pod-
peškega marmorja, nad njo je pa iz kararske-
ga marmorja izklesana glava dr. Detela. Spo-
menikoma Vege in padlih vojakov se je tako
pridružil še tretji, ki je lahko v ponos doma-
činov.

Mariborska nedelja

Prireditve obilo - Ponočna bitka v Studencih - O tem in onem

Maribor, 20. sept.

Mnogo je bilo za danes napovedanega. Troje
atrakcij: ježenski akrobatje za vse kroge prebival-
stva. Za danes zvečer so celo napovedali »večerjo
na žici«; tudi v Mariboru so si kmalu pridobili kot
slovenski rojaki tople simpatije. — Jutri v pone-
deljek nastopijo zadnji v Mariboru. »Kavalkin« so!
— Na tezenskem dirkališču motociklistične dirke,
na zelenem polju pa ličri iz Ljubljane in Zele-
zničarji; oboje za vnete sportnike in sportne ljub-
itelje, ki jih v Mariboru ni malo. Na Trgu Svobode
pa tombola Slovenskega ženskega društva za Po-
čitniški dom kraljice Marije na Pohorju; za vse, ki
jim je kolo sreče milo, in tudi za neizogibne kibice.
Najnavdušenější med navdušenimi mariborskimi
planinci pa so pa mahlni na Mrzlico, kjer je danes
slovesna otvoritev planinske koče.

Skozi noč so danes odjekali strelci... Prava-
cata bitka se je vnela v gostilni pri Amerikancu v
Studencih; vročerkvni ljubomerni fantje, ki so v
Mariboru na raznih straneh zaposleni, so povzročili
hudo kri navzočih Studencanov. V trenutku sta se
formirali dve fronti; zablistali so noži, skozi nočno
tišino so počili strelci. Izid bitke je bil takšen, da
sta obležala v krvi 24 letni čevljarški pomočnik
Ivan Glaser, ki je dobil z nožem nevarno rano na
desni roki, ter 32 letni uslužbenec pri drž. žel. Si-
mon Lang, s prestreljeno levo nogo. Razen tega
so dobili lažje poškodbe še trije drugi fantje in go-
stilničarka, na katero so vročerkvni bojeviteli na-
valili z brezobzirno surovostjo, ko jih je hotela
unavriti. Zadeva se bo končala pred sodiščem.

Do podobnih izbruhov surovosti je prišlo še
okrog polnoči na drugem koncu Maribora; žrtve je
postal tukaj kleparski pomočnik Rudolf Koban, ki
so ga na mestu, kjer se odcepi pot proti Trem rib-
nikom, pričakali neznani fantje, ga potolkli na tla
in premakali. Napadalec je bilo deset; vsak iz-
med njih je bil oborožen s palico in bikovko. Ko-
bana, ki je dobil obšutne poškodbe na glavi in po
vsem telesu, so prepeljali v tukajšnje splošno bol-
nišnico.

Razen tega je zbudilo nemalo razburjenje pa-
santov dvojice prometnih nesreč. Posestnik Anton
Hajdnik iz Leskovec je zavozil s svojim kolesom na
Kralja Petra trgu v avto, ki je pribrel iz smeri

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 20. sept.

Po koledarju je bila današnja nedelja še po-
letna in sicer zadnja, po svojem značaju pa je bila
povsem pristno jesenska. Od poletja in od jeseni
je imela današnja nedelja predvsem slabe strani.
Jesenska sezona predavanja, kulturnih in družabnih
prireditve, zborovanj in drugega podobnega, kar
naj bi označevalo življenje v tako velikem mestu,
kakor je Ljubljana, se še vedno ni pričela. Sploh
postajamo Ljubljanci v tem oziru zadnje čase
vedno bolj zaspani in počasi usiha vse nekdanje
bujno kulturno življenje, ki je še do nedavna odli-
kovalo naše mesto. Od jeseni pa je imela današnja
nedelja le oblačno dolgočasno nebo. Torej dvakrat
dolga, dolga gleda prireditve in dolga gleda
vremena. Še najbolj so napravili tisti, ki so želi
v Moravče k odkritju spominske plošče pisatelja
Detela.

Enoličnost mestnega življenja molijo sedaj le
rokoborci, ki so tako rekoč brez konkurence, pro-
gram ljubljanskih kinematografov pa je zadnje čase
že tak, da pride človek iz kina sicer olajšan za
visoko vstopnino in še slabše volje, kakor je bil
prej, ko je šel noter iskat užitka in razvedrila. Zelo
so odpovedali tudi sportniki, ki niso zmogli danes
nobene pomembnejše prireditve. Torej popolna tu-
bula rasa na vsej fronti. Zato: živijo rokoborci, ki so
edini prekinili to enoličnost!

Edino, kar je bilo dobro na tej nedelji, je bilo

to, da je bil danes, vsaj v mestu in do večera, dan
brez nesreč. Nič se v mestu ni poškodoval in
tudi z dežele niso v bolnišnico pripeljali nobenega
ponesrečenca. O tragični smrtni nesreči pod Šmar-
no goro poročamo na drugem mestu.

Prazna je bila tudi policijska kronika. Od več-
raj na danes je policija aretirala le troje oseb in
sicer nekega nočnega razgrajala, neko žensko sum-
ljivo pošklica in nekega J. L. iz Florjanske ulice.
Tega je neki Hrvat obdolžil, da mu je ukradel 600
dinarjev vredno obleko. Ker niso mogli osumljenca
ničesar dokazati, je bil L. izpuščen iz zaporov.

Francoško tečajje zopet odprta za odrasle
s 1. oktobrom 1931 Francoški inštitut. Pouk bo
v Ljubljani na moškem učiteljskem na Resljevi
cesti in sicer: I. tečaj za začetnike ob ponedeljkih
in četrtnih od 18 do pol 20 ure, predava g. prof.
Južnič. II. tečaj ob petkih in četrtnih od pol 19
do pol 20 ure, predava g. prof. dr. Novak. II. b. te-
čaj ob sredo od pol 19 do pol 20 ure, predavatelj
isti. III. a. tečaj ob petkih od pol 19 do pol 20 ure,
predavatelj isti. V III. b. tečaju pa predava franco-
sko slovnico v francoskem jeziku odnosno vodi
konverzacijo ga. J. Bele ob ponedeljkih in četr-
tnih od pol 19 do pol 20 ure. Obiskovalci tečajev
plačujejo mesečno po 20 din. v naprej, lahko pa
obiskujejo za to ukovino več tečajev. Prijave spre-
jema do 23. septembra dalje vank dan od 19. do
20. ure g. A. Dolenc, služitelj zgoraj imenovanega
učiteljskega. Prijavi se lahko tudi po dopisnici.

NEDELJSKI SPORT

Maribor: Svoboda

5:3 (2:3)

Ljubljana, 20. septembra.

Moštvo Maribora, ki je prošlo nedeljo tako
gladko odpravilo našega prvaka, je moralo danes
nastopiti v Ljubljani proti Svobodi. Maribor je na-
stopil kot siguran favorit. Ni pa dosti manjkalo, pa
bi moral pustiti obe dragoceni točki moštvi, ki ni
imelo nobenih izgledov na zmago. Maribora skoro
ni bilo spoznati, tako mišerno igranje je igral. Šele
proti koncu igre, ko je Svoboda popustila, je pri-
šel Maribor do veljave. Tako bi se zopet enkrat
dogodila senzacija, kakršne so pri nogometu obi-
čajne. Svoboda je zaigrala zelo poštvalno in je v
polčasu s pomočjo 11 metrovke vodila s 3:2.

Šele v drugi polovici je prišel Maribor bolj
energično napadati, dosegel izenačenje in končno
zmago z dvema goloma difference. Zmago je Ma-
ribor kot tehnično in taktično boljše moštvo zaslu-
žilo. To je pa približno tudi vse, kar bi lahko rekli
o Mariboru. Vsi igralci so igrali slabše kakor po-
navadi in le goli, ki so bili doseženi na efekten
način, so dokazali, da zna to moštvo več, kakor so
pa pokazali.

Kot smo že rekli, je Svoboda iznenadila. Za-
igrali so tako marljivo in z eleganco, da je bil re-
zultat ob polčasu realen. Ako bi tempo, ki so ga
diktirali, tudi vzdržali, bi odšel Maribor poražen
domov. Ni izključeno, da bo Svoboda zmešala še
marsikateremu klubu »štreno«. Pri nogometu se ne
sme nikdar nasprotovati podcenjevanju! Vsi igralci
Svobode so igrali pridno, vendar bi omenili pred-
vsem Makovca kot srednjega napadalca in Habibta
kot srednjega krilca. Ta dva sta bila najmočnejša
opora svojega moštva.

Tekmo je vodil g. Cimperman slabo. V go-
tovih trenutkih je odločal čisto napačno. Ne vemo,
kje je videl vzrok, da je prisodil 11 metrovko proti
Mariboru. Z roko se je žoge dotaknil Bončar od
Svobode in ne kak igralec Maribora! Sicer ni bilo
na igrišču veliko gledalcev, ki bi povzročili, da je
izgubil igro iz rok.

V predtekmi je Grafika premagala Svobodo
rez s 2:0.

Teniška tekma

Ljubljana, 20. septembra.

Teniška sekcija SK Ilirije je priredila danes
medklubsko tekmo z beljaškim sportnim klubom.
Prireditve je prav dobro uspela. Nastopivši igralci
so pokazali lepo znanje. Največ je seveda pokazal
g. Truden, ki je brez dvoma najboljši slovenski
tenis igralec. Borba je bila v posameznih točkah
zelo ogorčena, kajti Beljaščani se niso hoteli kar
tako udati. Zlasti še, ker je med njimi več prvo-
vrstnih igralcev. V tej medklubski tekmi je prišel
še posebno do izraza napredek naših igralcev. Od
vseh uspehov, ki so bili letos že doseženi, je go-
tovo najpomembnejši zmaga nad Beljaščani.

Končni rezultat je 9:7 v korist Ilirije. Zvečer
je priredila sekcija na čast gostov banket, na ka-
terem je bil poklonjen gostom v spomin na Ljub-
ljano dragocen pokal.

Živahna sportna nedelja v Mariboru

Motociklistične dirke

Maribor, 20. septembra.

Danes popoldne so se ob napovedanem času
pričele na tezenskem dirkališču motociklistične
dirke. Pri prvi dirki (6 krogov) si je priboril prvo
mesto Hinko Čerič iz Maribora (znamka »Puch«,
250 ccm) 4:14 4/5; 2. Karl Mlakar iz Gradca (isti
tip) 4:38 4/5. Pri drugi sta se ponesrečila Trumer
iz Feldbacha in Schmiernaul iz Gradca. Slednjega
so morali radi težkih poškodb prepeljati v maribor-
sko bolnišnico, vendar pa je ob času poročila
bolnišnico že zapustil in so ga prepeljali v Gradec.

Druga dirka z motorji do 1000 ccm (10 kro-
gov): 1. Fritz Behrendt iz Nemčije 7:03 1/5; 2. Hans
Schmidt iz Gradca 7:35 3/5.

Tretja dirka z motornimi kolesi do 350 ccm
(10 krogov): 1. Hubert Hubmann iz Lebringa 6:48
2/5; 2. Franc Falk iz Gradca (tip »Velocete«) 6:51
1/5; 3. Hans Schmidt iz Gradca 7:28 4/5.

Četrta dirka z motornimi kolesi do 500 ccm
(15 krogov): 1. Hans Hubmann iz Lebringa (tip
AJS) 10:10 3/5; 2. Hubert Hubmann iz Lebringa
(isti tip) 10:11 2/5; 3. Franc Falk (»Velocete«) 10:11
1/5.

Peta dirka je bila prirejena samo za člane
Mariborskega motociklističnega kluba z motornimi
kolesi do 1000 ccm, prosta samo za motorna ko-
lesa s štiriimi takti, na straneh krmljenimi motorji
(10 krogov): 1. Hinko Čerič iz Maribora (tip Puch)
7:49 3/5; 2. Ludvik Starič iz Kranja (tip BSA)
8:07 3/5; 3. Ernest Strohmeier iz Mute (BSA)
8:52 3/5.

Šesta dirka za motorna kolesa do 1000 ccm
(15 krogov): 1. Hans Hubmann iz Lebringa (tip
AJS) 6:44 1/5; 2. Hubert Hubmann iz Lebringa
(isti tip) 6:45 4/5; 3. Franc Falk iz Gradca (»Velo-
cete«) 7:8 4/5.

Mariborskemu motociklističnemu klubu gre
za lepo in vzorno organizacijo današnjih dirk po-
sebnost in prav tople priznanje, posebno pa še nje-
govemu neumornemu, poštvalnemu in agilnemu
predsedniku Antončiču. Po izvršenih dirkah je bila
pri »Orlu« svečana razdelitev pridobljenih nagrad.
Zeleti je, da bi se slične motociklistične dirke ob
pritežitvi naslednjih vozačev iz vse države in
drugih odličnih gostov prirejale večkrat v našem
mestu.

S. K. Ilirija: S. K. Zeleznica

2:0 (1:0)

Drugo kolo podzveznega prvenstva ni moglo
zadovoljiti po neuspehu Ilirije proti ISSK Ma-
riboru navzočega občinstva. Občinstvo, ki je vsled
treh istočasnih sportnih prireditvev le v skromnem
številu prišlo na igrišče ISSK Maribora, je prič-
kovalo, da se bo tudi drugi zastopnik maribor-
skega nogometnega sporta častno odrezal, vendar
pa se nade, ki so jih stavili v Zeleznica, niso
izpolnile. Tudi ilirijansko moštvo ni predvedlo
prvorazredne igre. Gostje so nastopili brez Stre-
hovec z Unterjem v obrambi in Omanom v hafu.
Le na momente je ilirijansko moštvo zaigralo z
elanom in tako doseglo zmago. Domačini so igrali
eno svojih najslabših tekem, kar velja zlasti za
napad, ki je s slabo igro spustil tudi najlepše po-
zicije. Obrambi in krilem ni delati očitka, ker so
ob nemogoči igri napada zgubili vsako orientacijo,
tako da so se nesamohranenici morali omejit v

glavnom le na obrambo. Tekmo je sodil dr. Ma-
ninšek prvovrstno.

V predtekmi je porazila rezerva Zeleznica pri
rezervo Rapida s 4:2 (1:1). Sodil je g. Nemec.

SK SVOBODA: SK MARIBOR rezerva 4:0 (2:0)

Dopolodne se je odigrala na Razpored igrišču
prvenstvena nogometna tekma med Svobodo in
rezervo Maribora. Zmagala je zaslužno Svoboda
v razmerju 4:0. Sodil je dobro g. Nemec.

Medmestni teniški match

Gradec: Maribor 10:7

Na teniških igriščih Maribora se je v soboto
popoldne in v nedeljo ves dan vršila teniška tekma
med reprezentanco Gradca in Maribora. Zmagala je
reprezentanca Gradca v razmerju 10:7. Rezultati
so bili sledeči: Dr. Schürer-Hitzel 7:5, 6:4, Ricki-
Leyrer 6:1, 6:4, dr. Böhm-Voltinger 6:1, 6:0,
Schmelzer-Mastek 6:2, 6:1, dr. Blanke-Moro 7:5,
6:3, Halberting Ludwig 6:3, 4:6, 6:2, Mežiček-Slip-
pek 6:0, 7:5, Fabian-Schutta 6:3, 5:7, 6:3, Voglar-
Rotlauer 6:3, 2:6, 6:0, dr. Obersteiner-Hoffer 6:0,
3:6, 6:4, Pravda-Loos 8:6, 6:3, Schürer, Ricki-Hitzel
Leyrer 6:0, 6:2, dr. Böhm, Schmelzer-Mežiček, Fab-
bian 6:1, 6:0, dr. Blank, Halbert-Ludwig, Moro
6:4, 6:4, Holzinger, Halbert-Ludwig, Schutta 8:10,
3:6, 4:6, Slippek, Rotlauer-Voglar, Mastek 10:8,
6:3, Obersteiner, Pravda-Loos, Babič 6:3, 7:5.

ASK PRIMORJE: ATLETIKI 6:1 (4:0)

Celje, 20. septembra.

Danes popoldne ob 3 se je vršila nogometna
tekma za podzvezno prvenstvo med ASK Primor-
jem iz Ljubljane in Atletiki. Tekma se je vršila
na igrišču Atletikov pri Skalni kleti in je končala
z visoko zmago Primorja v razmerju 6:1 (4:0).

Drugi in četrti gol za Primorje je padel iz
offside-pozicije. Atletiki so dosegli svoj častni gol
iz 11-metrovke. Sodnik g. Jordan je bil zelo slab,
zlasti v presoji offside-ov. Tako je skoro vedno
prezrl offside Uršiča (Primorje). Tudi bi moral v
prvem polčasu diktirati enajstmetrovko proti Pri-
morju, v drugem polčasu pa proti Atletikom. Ne-
umestno je bilo dalje tudi sodnikovo prenehanje
z občinstvom.

Zagreb, 20. sept. Z. Danes se je vršila med
Concordio in Mačvo tekma za državno prvenstvo v
tretjem kolu. Zmagala je Concordia v razmerju
5:2 (3:1). Sodil je zelo dobro g. Jokič. Občinstvo
je bilo krog 3000.

Belgrad, 20. sept. Z. Pred več kot 5000 gle-
dalcem je bila danes odigrana tekma med BSK in
Hajdukom, ki je končal v razmerju 4:0 (1:0) za BSK.

Sarajevo, 20. sept. Z. Današnja tekma med
Saškom in Gradjanskim je končala z rezultatom
1:0 (0:0) v korist Gradjanskega.

Zagreb, 20. sept. Z. Tretje kolo državnega
prvenstva je končalo z zmago BSK, Gradjanskega in
Concordije. Najboljše rezultate je dosegel BSK
proti Hajduku, Gradjanskemu, čeprav je odšel v
Sarajevo oslabljen, je uspelo v dobri igri, pridobiti
si točke. Concordia, ki je istokrat zmagala, igrala
pa je zelo slabo, kar je predznak za stanje igre.
Prvenstvena tabela se ni mnogo spremenila. BSK
in Gradjanski sta ostala na svojih mestih, medtem
ko je Concordia prišla iz petega na tretje mesto.
Na zadnjem mestu je Sašk.

Letalska nesreča pri Mariboru

Maribor, 20. sept.

Danes po izvršenih motociklističnih dir-
kah se je znani pilot Franc Kerček dvignil iz
»Lastovico«, ki je, kakor znano last maribor-
skega trgovca Moravca, na tezenskem letališču,
v svrhu krajšega propagandnega leta. Radi
nižkega leta pa je nenkrat zadel ob telegraf-
sko žičevje nad tezensko progo, radi česar se
je letalo preuklenilo. Kerček je pri sunku padel
iz letala ter obležal sredi proge. Telegraf in
telegrafsku napeljava sta podrla. K sreči je
Kerček odnesel po srečnem naključju le lažje
poškodbe na obeh kolnih. Mariborski reš-
evalci so bili takoj pozvani na mesto nesreče,
vendar poškodbe, ki jih je dobil pilot, niso bile
tako težke, da bi ga morali prepeljati v sploš-
no bolnišnico. Propeler letala je popolnoma
razbit. Motor je znatno poškodovan. Letalo je
pristalo sredi proge na tezenskem kolodvoru
ter so ga nato spravili v hangar na tezenskem
dirkališču.

Po Jugoslaviji

Jugoslovanski zdravniki proti Zeleisnu. V No-
vem Sadu se vrši te dni kongres jugoslovanskih
zdravnikov. Obenem s kongresom se vrši tudi letno
zborovanje Zveze jugoslovanskih zdravniških zbor-
nic, na katerem je zastopanih vseh deset jugoslo-
vanskih zdravniških zborov. Med drugim so na
tem kongresu obravnavali tudi vprašanje glede
udelebe Zeleisnove zdravilne metode. Kakor znano,
je belgrajski zdravniška zbornica v tej zadevi
že svoječasno odločila in zavzela povsem odklonilno
stališče. To stališče so predvčeršnjim v Novem
Sadu sprejele tudi vse ostale zdravniške zbornice.
Do končnovoljavnega sklepa še ni prišlo, ker je
treba počakati razsodeb državnega sodišča, katero
razpravlja o Zeleisnovi metodi, ki se je po naši
državi že precej razširila. Od razsodeb državnega
sodišča bo odvisno, ali se bo smela ta metoda v
Jugoslaviji v bodoče sploh uporabljati, ali pa bo
prepovedana.

60 ovac zgorole. V vasi Sarajla pri Sarajevu
je te dni do tal pogorelo poslopje kmeta Marka
Jurča. Obenem s poslopjem je zgorel tudi hlev, v
katerem je bilo 60 ovac. Vse ovce so zgorole.

Radi umora svojega očeta obsojen na do smrti-
no ječo. Varaždinsko sodišče je te dni razpravljalo
proti Stjepanu Stankoviću, ki je 1. aprila t. l. na
premišljen način umoril svojega očeta. Sprazil se je
ponoči v kamro, kjer je oče spal, in ga spešega
ubil. Nato je truplo zakopal. Zločin so odkrili šele
čez tri tedne, ko se je od zakopanega trupla raz-
širil smrad. V preiskavi je obtožene svoj zločin
povsem priznal, dočim je na razpravi zanikal pre-
vinilnost. Sodišče ga je obsojilo na do smrti, in to

Kako se pridobivajo prijatelji

Skoraj čez noč se je Franklinu nekoč posrečilo, da je svojega sovražnika spremenil v najboljšega prijatelja. Bil je tedaj še mlad in ravno zopet izvoljen za tajnika reprezentativne zbornice v Pennsylvaniji. Pred volitvijo pa je nek član zbornice imel proti njemu velik govor. Franklinu je povzročal ta sovražnik velike skrbi. Kaj naj stori? Sam pripoveduje takole:

»Nasprotstvo tega novega poslanca, premožnega in izobraženega moža, čigar velike zmoglosti so napovedovale njegovo visoko parlamentarno karijero, kar se je pozneje v resnici tudi zgodilo, mi je bilo neprijetno. Premišljeval sem, kako bi ga najlepše odvrnil od njegovega nasprotstva do mene.

Znano mi je bilo, da ima v svoji knjižnici zelo redko in nenavadno knjigo. Pismeno sem mu sporočil svojo željo, da bi rad bral omenjeno knjigo in ga prosil, če je tako ljubezniv, da mi jo posodi za nekaj dni. Takoj mi jo je poslal in ko sem mu jo čez teden dni poslal nazaj, sem mu napisal tudi toplo zahvalno pismo.

Ko sva se kmalu nato srečala v sejni dvorani, me je nagovoril, kar dosihmal še nikdar ni storil, in sicer z veliko ljubeznivostjo. Pomeje mi je pri vseh prilikah pokazal svojo nemerjeno pripravljenost, biti uslužen napram meni. Postala sva največja prijatelja in šele njegova smrt je storila konec najinemu prijateljstvu.

Kdo se ni opazil, da ljudje zelo radi izkazujejo male všečnosti, posebno če so te v zvezi z njihovimi posebnimi interesi?

Franklin je znal apelirati na čustvo predačnosti in pomenljivosti v svojem tovarištvu. Če mi komu doprinesemo boljše mnenje o njem samem, nam bo za to hvaležen, zakaj s tem mu zadovoljimo njegovo fundamentalno potrebo. V tem leži resnična tajnost umetnosti,

kako se napravimo priljubljene: napraviti moramo tako, da dobi dotični, ki se mu hočemo prikupiti, dobro mnenje o sebi, in sicer potom nas.

Ali pa se ne zgodi na drugi strani zopet, da se začasno izogibamo koga, ker smo predač odvisni od njega in smo mu preveč dolžni?

Če pomagamo drugemu, potem zviša to v nas spoštovanje do samega sebe. Če pa drugi pomagajo nam, pa naše samospoštovanje trpi pri tem.

To seveda ne velja za male usluge in všečnosti vsakdanjega življenja, ki nimajo na sebi nič obveznega.

Vendar pa je nespametno pritegniti nase človeka z uslugami, za katere se oni ne more revanžirati. Če preveč storimo za koga, se prav lahko zgodi, da si naposled nakopljeemo njegovo odkrito ali prikrito nejevoljo do nas.

Pravilo previdnosti, ki se ravna po njem vse vodilne osebnosti, je tole: ljudem, ki jim pomagamo, moramo omogočiti, da se nam s protiuslugami revanžirajo.

Henry Stanton, znani čikaški reklamni strokovnjak, je nekoč opazil, da je eden njegovih najboljših prijateljev postal napram njemu nenkrat hladen in da prijateljstvo ni bilo tako, kakor nekoč. Nato je prosil dotičnega, nekega inženjerja, naj napravi za njegovo poslasto načrte za vodne naprave. Inženjer je to napravil, in sicer temeljiteje, kakor je Stanton pričakoval. Obenem mu je dal še mnogo praktičnih navodil. Od tega dne je med njima vladalo zopet staro prijateljstvo.

S tem, da koga prosimo za uslugo, katere izvršitev mu napravi veselje, si pridobimo njegovo naklonjenost in pozornost na najlepši način.

Ker obstoja ta metoda pridobivanja prijateljev na splošni človeški potrebi, bo uspela

skoraj brez izjeme pri vseh ljudeh: pri predpostavljenih in podrejenih, pri tujcih in sorodnikih, pri ljudeh, ki so nam naklonjeni, in onih, ki so nam nasprotni. Edine razlike pri teh ljudeh, ki pa jih moram seveda upoštevati, so njihovi osebni interesi in navade. Največ veselja povzroči komu, če ga prosimo za kakšno malo uslugo, ki je v zvezi z njegovimi interesi.

Ta način pridobivanja prijateljev je najlepši in najuspešnejši.

Jezuitska univerza v Bagdadu

V Bagdadu nameravajo jezuiti ustanoviti univerzo po beirutskem vzorcu. Sv. oče je že dovolil in tudi denarna sredstva so na razpolago.

Kanibali v zapadni Afriki

»Bili so časi, ko je bil dobro rejen človek več vreden, kakor pol ducata govedi.« Tako je nedavno dejal irskemu misijonarju Collinsu, ki deluje v apostolski prefekturi Liberiji, neki Afričan, ki ga je dal poklicati k sebi, ko je bil bolan. Pri tem ga je naprosil, naj nikomur ničesar ne pove o njegovi boleznici. Ko ga je misijonar vprašal, čemu se boji tega, mu je povedal, da njegovi sovaščani ne pustijo nikogar, da bi v boleznici shujšal, ter ga rajše preje ubijejo in požro, ko je še kolikor toliko rejen. Misijonar je prejel ta odgovor v predelu svoje prefektore, ki še ni povsem raziskan. Ze poprej pa se mu je čudno zdelo, da ni bilo nikjer opaziti nobenih pokopališč. Ko je o tem pobral nekega domorodca, mu je ta odvrnil, da nočejo že tako majhnega prostora, ki jim je na razpolago, zmanjšati še s pokopališči. Tudi, je dejal, nočejo prepustiti izbornega človeškega mesa divjim živalim in črvom. Vlada sicer strogo kaznuje ljudozdrstvo, toda odpo- moči more temu le srčna vzgoja.

Česa ne smemo pozabiti

Neki ameriški list piše pod tem naslovom: »Predstavimo si enkrat, da bi vsi angleški vojaki, ki so padli v svetovni vojni, marširali po cesti mimo nas! Ob jutranji zori bi pričeli, po dvajset v eni vrsti. Do solnčnega zahoda bi marširali mimo nas, ves dan nepretrgoma in še naslednji dan in še naslednji dan. Deset dni nepretrgoma bi korakali mimo nas! Toda še ne bi bilo konca. 21 dni bi šli mimo nas v strnjeni vrsti po dvajset vsi francoski mrtveci. Ruski bojevniki, ki so izkrevavali na bojnih poljanah, bi šli mimo nas pet tednov nepretrgoma! V vrstah po dvajset... Dva meseca in pol bi korakali, od zore do mraka vsi skupaj! In še ne bi bili vsi. Nemci in njihovi zavajniki so še tu. Njihovi mrtveci bi korakali mimo nas šest tednov, nepretrgoma, od zore do mraka v vrstah po dvajset...«

Strašno maščevanje

Dne 12. t. m. se je v bližini mesta Viareggio v Italiji zgodil zločin, ki priča o izredni maščevalnosti, ki tiči v italijanski duši. Ko se je namreč neki Barsotelli, 20letni mladnik iz Viareggija, vračal ob 2 po polnoči iz okolice domov, so ga pri nekem prehodu čez železniški tir napadli trije mladi ljudje, ki so bili maskirani. Nato so ga trdno zvezali, da se ni mogel ganiti in ga položili na tir. Med tem ko so neznanci zbežali, je pridrdral vlak, ki je nesrečneža čisto razmesaril. Sele jutraj so truplo zapazili železniški miličniki, ki so poklicali rešilno postajo. Barsotelli je še dihal. Zdravniki v bolnišnici so konstatirali, da mu je stroj odrezal levo roko ter obe nogi; seveda so ure nesrečneža, ki je izgubil ogromno krvi, štete. Zločinske napadalce so kmalu našli. Glavni med njimi je mesarski pomočnik, neki Ferruccio, ki se je nad Barsotellijem na tak nečloveški način maščeval iz sovraštva, ker ga je le-ta letos naznanil policiji zaradi neke tatvine.

Špeceritsko in kolonijalno blago.
umetna gnojila, cement itd. itd.
dobavlja
Gospodarska zveza v Ljubljani

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških vozičkov, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. — Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franco.

Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani,
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

- Sprejema v zavarovanje:
1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe.
 - b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
 2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
- Zastopniki v vseh mestih in farah.

Brez posebnega obvestila.

Potrji neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni, nepozabni stric, brat oziroma svak, gospod

Kranvogel Sebastijan

žandarm, narednik-vodnik v pok. in bišni posestnik

v soboto 19. septembra ob 18 po dolgi bolezni, večkrat previden s tolažili svete vere, v 69. letu svoje dobe izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v ponedeljek 21. septembra ob 16 iz hiše žalosti, Gajeva ulica 4, na magdalensko pokopališče v Pobrežju.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v torek 22. sept. ob 7 jutraj v stolni in župni cerkvi.

Maribor, dne 20. septembra 1931.

PLJ TEREZIJA, nečakinja
v imenu vseh sorodnikov.

Oglašujte
v
Slov. listu!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvi v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadruzi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev

NOVA PORTUGALKA

Liter 14 Din

Štajersko belo Din 20 in 16
Dolenjsko belo in rdeče „ 12

Abonenti na hrano se sprejemajo
Priporoča se

Gostilna **KERŠIČ**
Siska
S. A. Gorjanec

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE.

63

Ostal sem v svoji kabini, kajti nisem hotel, da bi srečal kapitana in se izdal. Bil sem namreč močno razburjen. Dvakrat sem bil že pogledal kompas, ali nas kurz pelje bliže k obali ali nasprotno. Ugotovil sem, da se ji približujemo. Treba se je bilo pripraviti na beg.

Odkar smo zapustili otok Santorin, se s kapitanom nisva več videla. Bil sem radoveden, ali se bova pred begom slučajno še v zadnjici srečala? Teža sem se bal in to sem želel obenem. Poslušal sem, ali ne hodi morebiti po svoji sobi, ki je ležala tik moje. Nič! Niti najmanjšega šuma ni bilo slišati. Soba je bila prazna.

Vprašal sem se, ali se kapitan Nemo sploh nahaja na ladji. Od one noči namreč, ko je v grških vodah odšel čoln s podmornice, so me obhajale čudne misli o kapitanu. Vedno bolj sem bil namreč prepričan, da ima le izvestne zveze s celino. Katerikrat ga po cele tedne nisem videl. Kaj je neki delal ves ta čas?

Dan se mi je zdel strašno dolg. Jed so mi, kakor navadno, prinesli v kabino. Teka nisem imel nobenega. Še 120 minut je manjkalo do trenutka, ko bi se imel pridružiti Ned Landu in Konzulentu, da po hitimo na ploščad. Moje razburjenje je naraščalo in srce mi je silno bilo. Menj me je vznemirjala misel, da se nam predrzno podjetje ponesreči, nego strah, da nas zalotijo, še preden bi stopili na ploščad, in da me kapitan pozove na odgovor. Kajti z njim se ni bilo šaliti — to vemo.

Zadnjikrat sem hotel posetiti salon in še enkrat občudovati zaklade, ki so bili tam nakopičeni. Na moje začudenje so bila vrata v salon napol odprta. Nehote sem stopil korak nazaj. Ako je bil kapitan v svoji kabini, me je mogel videti. Toda slišal nisem nobenega šuma ter stopil bliže. Soba je bila prazna.

Odprl sem vrata in vstopil v salon. Tu sem videl vsi na stenah bakroraze, ki jih pri svojem prvem posetu nisem bil zapazil. Bili so to portreti velikih mož, kojih življenje je bilo posvečeno uresničenju velikih idej: Kosciuszka, Bokarisa, Leonide moderne Grčije, O' Connella, Washingtona, Lincolna, Italijana Manina in celo Johna Browna, mučenika osvobojenja sužnjev. Kakšna zveza je bila med temi velikimi možmi in idejami kapitana Nemo? Ali bi morebiti mogli ti portreti rešiti uganke njegovega skrivnostnega življenja? Ali je morebiti igral tudi on kakšno vlogo v političnih in socialnih pretresih zadnjih desetletij?

Ura je bila osem. Ti udarci so me zbudili iz mojih sanj. Hitel sem iz salona na hodnik. Tu so obvisle moje oči na kompasu. Kurz je bil še vedno sever. Brzinomer je kazal zmerno hitrost, manometer pa je kazal globino približno 60 čevljev. To so bile ugodne okolnosti za uresničenje našega pobeга.

Stopil sem zopet v svojo sobo in se hitro oblekel. Nadel sem nepredorne škornje, čepico iz kožuha, vidre in jopič iz bisusa, ki je bil podložen s tujlnevim kožuhom.

Nekaj minut pred deveto uro sem pritisnil uho na ključavnico kapitanove kabine. Nisem čul nobenega šuma. Stopil sem iz svoje sobe in se zopet podal v salon, ki je bil napol temen, toda prazen, odprl vrata v knjižnico, se postavil k vratom, ki so vodila na osrednje stopnice, ter čakal na znamenje Ned Landa.

V tem hipu se je začel vijak vrteti počasneje. Nato se je popolnoma ustavil. Kaj je to pomenilo? Ali je to bilo nam v korist ali v škodo? Nisem si mogel odgovoriti. Tišino so motili samo udarci mojega srca. Naenkrat sem začutil, da smo se naladno nekam zaleteli. »Nautilus« se je bil gotovo zapel v morskno dno. Moj nemir je rastel. Znamenja Kanadca nisem čul. Ze sem hotel hiteti k Ned Landu in ga rotiti, naj opusti svojo namero, kar so se odprla vrata v salon in na pragu se je prikazal kapitan Nemo. Ko me je videl, me je ljubeznivo nagovoril:

»Gospod profesor, ravno vas sem iskal. Ali poznate zgodovino Španije?«

Od presenečenja mu nisem mogel dati odgovora. Ponovil je vprašanje.

»Ne posebno,« sem odgovoril.

»Vidite, česa vse naši učenjaki ne vedo!« Potem je dostavil: »Prosim, sedite. Povedal vam bom zanimiv dogodek iz te zgodovine.«

Kapitan se je vsedel na divan. Mehanično sem se vsedel poleg njega.

»Bilo je l. 1702«, je začel kapitan Nemo. »Znano je, da so se takrat Nizozemska, Avstrija in Anglija v španski nasledstveni vojni bojevale zoper kralja Ludovika XIV. Španija ni imela ne vojakov ne matorozov. Denarja pa ji ni manjkalo, in njeno brodoge, napolnjeno zlata in srebra, je bilo na poti iz Amerike v spremstvu francoskih vojnih ladij. Špansko brodoge, ki je šlo 23 ladij, je zaplulo pod poveljem admirala Chateau-Renauda v luko Vigo, kjer je Cadix blokiral angleško brodoge. V luki Vigo pa, ki je zelo nezaščitena, so brodoge napadli Angleži, in ko je Chateau-Renaud videl, da Angležem ne bo kos, je svoje ladje potopil na dno. To se je zgodilo 22. oktobra 1702 — no, in mi, gospod Arronax, se nahajamo sedaj na dnu luke Vigo. Vi imate sedaj priliko, da vidite ogromne zaklade, ki so tukaj na dnu pokopani.«

Kapitan je vstal. Jaz sem mu sledil. Salon je bil temen, toda skozi leče so se svetili morski valovi. Naslonil sem se na steklo.

Okoli »Nautilusa« je bilo morje v premeru pol milje močno razsvetljeno. Na peščenih tleh so stali matrozi, odeti v potapljaško obleko, in so izpraznjevali napol segnite sodove in razbite zaboje. Zelenjevali napol srebne palice, denarji in dragoceni kamni so romali iz rok v roke in romali tja na krov »Nautilusa«. Zdal sem razumel. To je bilo pozorišče bitke 22. oktobra 1702 — tukaj so bile potopljene ladje, naložene z zlatom. Tukaj je kapitan Nemo vsakokrat, kadar je priplul semkaj, natovoril svojega »Nautilusa« z milijoni, ki jih je bogve v kakšen namen potreboval. Zanj je bila Amerika pred 150 leti poslala v Španijo svojo dragoceno kovino. On je bil dejanski naslednik vseh teh zakladov, ki so jih bili Španci osvojili od Inkov.